

Konferencja naukowa

pt. Pomniki Historii – Ochrona, Zarządzanie, Promocja

Łazienki Królewskie w Warszawie

8-9 kwietnia 2019 r.

Polski Komitet Narodowy ICOMOS we współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie oraz Komitetem Urbanistyki i Architektury PAN organizuje konferencję naukową zatytułowaną „**Pomniki Historii – Ochrona, Zarządzanie, Promocja**”.

Konferencja odbędzie się w dniach 8-9 kwietnia 2019 r. w Łazienkach Królewskich w Warszawie. Patronat nad konferencją objęła Pani prof. dr hab. Magdalena Gawin, Generalny Konserwator Zabytków.

1. Problematyka konferencji

Pomniki Historii to niewielka grupa najcenniejszych miejsc i obiektów, wybranych spośród kilkudziesięciu tysięcy zarejestrowanych zabytków tworzących zasób polskiego dziedzictwa. Wysokie wymagania dotyczące kryteriów wyboru, prestiżowa procedura nadawania statusu Pomnika Historii przez Prezydenta RP czy dodatkowe preferencje przy udzielaniu wsparcia finansowego sprawiają, że ta grupa zabytków zajmuje specjalne miejsce w polskim systemie ochrony zabytków. Zabytki te powinny być najtrafniej wybrane, najlepiej zarządzane, najstaranniej chronione, najefektywniej wykorzystane i promowane stanowiąc wzór dla innych zabytków. Rola Pomników Historii jest zatem znacznie większa, niż to wynika z ich liczby.

Polski Komitet Narodowy ICOMOS w ostatnich latach podejmował problem ochrony zabytków o największej wartości (przede wszystkim w kontekście dóbr Światowego Dziedzictwa UNESCO) oraz różne aspekty waloryzacji i klasyfikacji zasobu zabytków. Tematy te są oczywiście powiązane, gdyż wskazanie najcenniejszych zabytków wymaga przyjęcia odpowiednich kryteriów, a właściwa ich ochrona wymaga precyzyjnego rozpoznania ich wartości. Tak więc środowisko polskiego ICOMOS-u jest przygotowane do dyskusji o Pomnikach Historii.

Pomniki Historii stały się przedmiotem szczególnego zainteresowania w związku z obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości i utworzenia Państwowych Służb Konserwatorskich. Ministerialny plan uczczenia tych rocznic setką Pomników Historii zintensyfikował dyskusję na ich temat, ale ich nie wyczerpał. Nadal potrzebne jest doprecyzowanie kilku problemów kluczowych dla funkcjonowania Pomników Historii.

Po pierwsze trzeba przedyskutować kryteria kolejnych nominacji Pomników Historii. Ustalenia wymagają między innymi: proporcje pomiędzy historyczno-symbolicznym znaczeniem Pomników Historii a ich wartością jako dzieł architektury czy urbanistyki – potencjalnych pretendentów na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO; wymagania w zakresie autentyczności, integralności i zarządzania; reprezentatywność Pomników Historii wobec całego zbioru zabytków (reprezentatywność poszczególnych grup typologicznych); czy powinna być określona docelowa liczba Pomników Historii.

Po drugie trzeba dookreślić funkcje, które powinny pełnić Pomniki Historii. Obecnie eksponowana jest ich funkcja symboliczna i promocyjna, jednak z konserwatorskiego punktu widzenia kluczowe jest zapewnienie Pomnikom Historii właściwej ochrony. Status Pomnika Historii powinien oznaczać najwyższy poziom ochrony i opieki, który jest modelem i przykładem dla innych zabytków. Tymczasem standardy w tych obszarach nie zostały formalnie określone – trzeba je sformułować i przyjąć, a punktem wyjścia może być porównanie doświadczeń w ochronie Pomników Historii.

Po trzecie trzeba przedyskutować zakres odpowiedzialności Państwa za Pomniki Historii. Najcenniejsza część polskiego zasobu zabytków jaką są Pomniki Historii oraz dobra Światowego Dziedzictwa UNESCO (równocześnie też Pomniki Historii) nie jest objęta systemowym wsparciem państwa. Ciężar utrzymania najcenniejszej części zasobu naszego dziedzictwa ponoszą więc zarządcy, z bardzo wyróżniającym i nieoczywistym *casusem* Krakowa. Forma i zakres systemowego wsparcia Pomników Historii powinien być zatem ponownie przedyskutowany.

Szeroki zakres problemów sprawia, że w dyskusji o problemach Pomników Historii powinni uczestniczyć wszyscy interesariusze związani z nimi oraz polskim systemem ochrony zabytków. Dyskusja powinna wykorzystać praktyczne doświadczenia w ochronie Pomników Historii oraz zagraniczne wzory postępowania z najcenniejszymi zabytkami (np. dobrami Światowego Dziedzictwa UNESCO).

2. Cele i zakres tematyczny konferencji

Zasadniczym celem konferencji jest dokonanie szerokiego przeglądu problemów teoretycznych i praktycznych związanych z ochroną, zarządzaniem, wykorzystaniem i promocją Pomników Historii oraz innych obiektów i miejsc o największej wartości zabytkowej.

Celem konferencji jest podsumowanie trzech dekad doświadczeń związanych z ochroną i zarządzaniem Pomnikami Historii oraz sformułowanie wynikających z nich wniosków. Konferencja ma być również forum wymiany wiedzy na temat najlepszych rozwiązań służących ochronie, zarządzaniu, finansowaniu, promocji Pomników Historii.

Konferencja powinna sformułować wskazania pomocne w stworzeniu modelu ochrony, zarządzania, zagospodarowania i promocji Pomników Historii w ramach polskiego systemu ochrony zabytków.

W ramach konferencji przewidziane są trzy sesje tematyczne:

1. Idea, kryteria, zasady tworzenia Pomników Historii – dorobek i perspektywy
2. Pomniki Historii w polskim systemie ochrony zabytków – zobowiązania Państwa, standardy ochrony, formy zarządzania
3. Problemy, doświadczenia i przykłady związane z praktyczną ochroną i zarządzaniem Pomnikami Historii - doświadczenia zarządców

Do udziału w konferencji zaproszone są wszystkie środowiska interesariuszy związanych z Pomnikami Historii – zarządcy, samorządowcy, konserwatorzy zabytków, pracownicy służb konserwatorskich, pracownicy naukowcy, eksperci, projektanci, właściciele i użytkownicy.

3. Informacje organizacyjne

Streszczenia proponowanych referatów proszę nadsyłać w terminie do **20 lutego 2019 roku**, na adres: sekretariat@icomos-poland.org

Streszczenia nie powinny przekraczać dwóch stron tekstu (forma odrębnych punktów ułatwi recenzentom uchwycenie koncepcji wystąpień).

Autorzy wystąpień konferencyjnych proszeni są o wskazanie sesji, w ramach której ma być przedstawiony proponowany referat (sesja 1, 2 lub 3).

Wyboru referatów do przedstawienia na konferencji dokonają recenzenci powołani przez Komitet Organizacyjny konferencji. Autorzy zgłoszonych referatów zostaną poinformowani o decyzji recenzentów do **10 marca 2019 roku**.

Materiały konferencji zostaną opublikowane w recenzowanym czasopiśmie „*Ochrona Dziedzictwa Kulturowego*”, wydawanym przez PKN ICOMOS.

Do udziału w konferencji zapraszamy wszystkie grupy zawodowe związane z ochroną, zarządzaniem, wykorzystaniem, interpretacją Pomników Historii – zarządców Pomników Historii, służby konserwatorskie, samorządowców, ekspertów, naukowców, urzędników, właścicieli zabytków.

Mając na uwadze znaczenie Pomników Historii bardzo liczymy na aktywne uczestnictwo środowiska konserwatorskiego.

Informacje na temat konferencji będą dostępne na stronie PKN ICOMOS: <http://www.icomos-poland.org>

Zapraszamy do zgłaszania propozycji wystąpień konferencyjnych.
Zapraszamy do udziału w konferencji.

Komitet Organizacyjny PKN ICOMOS

